

UCHWAŁA NR VII/44/2024

RADY GMINY WINNICA

z dnia 18 grudnia 2024 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2025**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art.4¹ ust.1,2,2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.2151) oraz art.10 ust.2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023r., poz.1939) **Rada Gminy Winnica uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w gminie Winnica na rok 2025 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Odpowiedzialnym za realizację uchwały czyni się Wójta Gminy Winnica.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2025 ROK

ZAGADNIENIA WSTĘPNE

W myśl ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 2151), oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2015 r. (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz.1939) istnieje obowiązek prowadzenia działań związanych z profilaktyką uzależnień oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i substancji psychoaktywnych który należy do zadań własnych gminy. Zadanie to realizowane jest poprzez coroczny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii. Zrealizowane w Polsce badania epidemiologiczne pozwalają szacować liczbę osób uzależnionych od alkoholu na ok. 600 tys., zaś osób pijących alkohol szkodliwie- na ok. 2.5 mln.

(źródło: Moskaiewicz J.,Kiejna A., Wojtysiak B. (red.): „Kondycja psychiczna mieszkańców Polski. Raport z badań „ Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej- EZOP Polska).

Według raportu Światowej Organizacji Zdrowia pt. „Zagrożenia dla zdrowia światowego. Śmiertelność i obciążenie chorobami powodowane wybranymi najpoważniejszymi zagrożeniami” (2009 r.) alkohol znajduje się na trzecim miejscu wśród czynników ryzyka dla zdrowia populacji, odpowiedzialny jest za ponad 60 rodzajów chorób i urazów.

Problemy związane z alkoholem to również wysokie koszty społeczne i ekonomiczne, jakie ponoszą budżety państw. Szacowane są one przez Światową Organizację Zdrowia na poziomie 1,3 % PKB, tj. w przypadku Polski ok. 17,5 mld zł.

W każdym roku z przyczyn pośrednio lub bezpośrednio związanych z nadużywaniem alkoholu, umiera na całym świecie 2,3 mln osób. Osoby nadużywające alkoholu stanowią około 20% pacjentów ostrych dyżurów. Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021–2025, zwanego dalej „NPZ”, jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu”.

Z danych statystycznych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Winnicy wynika, iż wciąż jest niepokojący rosnący wskaźnik osób korzystających z pomocy GOPS, gdzie diagnoza środowiska wykazała problem nadużywania alkoholu przez członka rodziny. Na przełomie ostatnich trzech lat wskaźnik ten utrzymuje się nadal na wysokim poziomie. Problem nadużywania alkoholu przez członka rodziny w wielu rodzinach jest przyczyną przemocy wobec bliskich. Pomimo, iż nie odnotowano spraw prowadzonych z udziałem osób zażywających narkotyki nadal zasadne jest finansowanie działań profilaktycznych mających na celu przeciwdziałanie narkomanii. Nadużywanie alkoholu to nie tylko szkody zdrowotne, także społeczne, takie jak: naruszenie zasad bezpieczeństwa publicznego, przestępczość, wypadki samochodowe, przemoc w rodzinie, ubóstwo i bezrobocie¹.

Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową.

„Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Winnica na 2025 rok”, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

1. tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
2. działalność wychowawczą i informacyjną;
3. ograniczanie dostępności alkoholu;

4. leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
5. zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie;

Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).

Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:

1. działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
2. leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
3. ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
4. nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii,
5. zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Winnica opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem. Przy opracowaniu Programu, uwzględnione zostały wskazówki wynikające z Rekomendacji Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

I. PODSTAWY PRAWNE

Obowiązek corocznego uchwalania niniejszego Programu wynika wprost z art. 41 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j Dz. U. z 2023 r. poz.2151). Obowiązek ten wynika także

z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1939).

II. CEL I ZADANIA PROGRAMU

1. Cel główny

Celem głównym Programu jest ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Winnica oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.2.

2. Harmonogram zadaniowy i preliminarz wydatków na 2025 r. do Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii zadań realizowanych w ramach Programu zamieszczony jest w Załączniku do Programu.

III. ZADANIA GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH (GKRPA)

1. Inicjowanie działań dotyczących realizacji Programu.
2. Współpraca z podmiotami realizującymi zadania z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
3. Prowadzenie działalności informacyjnej, służącej rozwiązaniu problemów alkoholowych.
4. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie w stosunku do osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, w tym:
 - a. motywowanie osób do podjęcia leczenia odwykowego,
 - b. udzielanie informacji o sposobach i miejscach uzyskania pomocy w rozwiązywaniu problemów alkoholowych,
 - c. kierowanie osób zgłoszonych do GKRPA na specjalistyczne badania diagnostyczne (diagnoza choroby), kierowanie do sądu wniosków w sprawie orzeczenia

o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, udział w postępowaniu sądowym.

5. Wydawanie opinii o zgodności z uchwałami Rady Gminy w Winnicy lokalizacji i limicie punktów sprzedaży alkoholu, zgodnie z art. 18 ust. 8 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.
6. Współudział w kontrolowaniu przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń zgodnie z zapisami ustawy.
7. Finansowanie porad psychologa dla osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dla ofiar przemocy domowej, oraz instruktora terapii uzależnień.

IV. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Za realizację zadań ustawowych, w tym wykonywanych podczas posiedzeń GKRPA, przysługuje jej członkom wynagrodzenie w wysokości 8 % minimalnego wynagrodzenia za pracę, ustalone w trybie i na zasadach określonych ustawą z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (t.j. Dz. U z 2020 r., poz.2207 ze zm.) za udział w każdym posiedzeniu GKRPA.

Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa wyżej, jest lista obecności z poszczególnych posiedzeń GKRPA poświadczona przez jej Przewodniczącą.

V. MONITOROWANIE PROBLEMÓW UZALEŻNIEŃ NA TERENIE GMINY WINNICA I EWALUACJA PROGRAMU

Bieżące monitorowanie sytuacji epidemiologicznej w zakresie uzależnień od alkoholu i narkotyków dostarcza informacji do planowania działań profilaktycznych oraz oceny ich skuteczności. System monitorowania stanowi zaplecze informacyjne dla podmiotów realizujących zadania z zakresu rozwiązywania problemów uzależnień, dla władz regionalnych i lokalnych oraz społeczności Gminy.

Monitorowanie zjawisk związanych z uzależnieniami na terenie Gminy polega w szczególności na:

1. ewaluacji realizowanych programów profilaktycznych i terapeutycznych,
2. analizie sprawozdań z realizacji zadań,
3. przygotowaniu sprawozdania dla Rady Gminy w Winnicy.

Ewaluacja programu oznacza systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych działań, szczególnie po ich zakończeniu. Dane te są przydatne przy podejmowaniu decyzji dotyczących rozszerzenia bądź ograniczania

podejmowanych działań programowych oraz przy planowaniu kolejnych. W ramach ewaluacji ocenie metodami jakościowymi oraz ilościowymi podlegają bezpośrednie skutki działań dla ich beneficjentów. Przedmiotem ewaluacji jest przede wszystkim skuteczność programów, im większy procent zamierzonego rezultatu udaje się osiągnąć. Ewaluacja programu dokonuje się po jego zakończeniu.

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja zadań w ramach Programu finansowana będzie ze środków własnych Gminy Winnica pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dodatkowym źródłem finansowania mogą być fundusze strukturalne Unii Europejskiej i inne środki, pozyskiwane zarówno przez Gminę, jak też realizatorów i partnerów Programu.

VII. REALIZACJA GMINNEGO PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

1. Za koordynację i realizację Programu odpowiedzialny jest Pełnomocnik Wójta ds. Przeciwdziałania Alkoholizmowi.
2. Program realizowany jest we współpracy z innymi podmiotami, w tym:
 - a) szkołami, przedszkolem i placówkami oświatowymi,
 - b) placówkami służby zdrowia,
 - c) podmiotami i instytucjami realizującymi zadania z obszaru profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w ramach swoich zadań statutowych,
- c. Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- d. organizacjami pozarządowymi,
- e. organizacjami kościelnymi i związkami wyznaniowymi.
3. W skład Komisji nie przekraczającej 8 członków wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych wywodzące się z różnych środowisk.
4. Pracę Komisji organizuje Przewodniczący Komisji.
5. Członkowie Komisji zobowiązani są do czynnego uczestniczenia w pracach Komisji oraz wykonywania zadań nałożonych przez Przewodniczącego.

6. Zmiana składu osobowego Komisji może nastąpić na wniosek Przewodniczącego uwzględniając aktywność i przydatność członka Komisji do rozwiązywania problemów objętych ustawą.
7. Rozstrzygnięcia Komisji następują przez jawne głosowanie (zwykłą większością głosów). Wszyscy członkowie Komisji są zobowiązani do przestrzegania tajemnicy służbowej.
8. Pełnomocnik Wójta ds. przeciwdziałania alkoholizmowi składa coroczne sprawozdanie Radzie Gminy o sposobie realizacji ustawy o wychowaniu w trzeźwości oraz gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Szczegółowy zakres działań Programu przedstawia Załącznik do Programu -
Harmonogram zadaniowy i preliminarz wydatków na 2025 r. do Gminnego Programu
Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.